

Tribuna

Paleo lifestyle

De fa un temps s'ha posat de moda l'anomenat *Paleo lifestyle*, és a dir, un seguit d'hàbits que presumptament han estat presos de la manera de viure dels humans del paleolític. El primer que voldríem recordar és que les societats del paleolític inferior i les del paleolític superior tenien ben poc a veure; la generalització sobre determinats comportaments que suposadament s'han extret de les dades fornides pels prehistoriadors resulta per força una falsedat. Dit això, alguns dels hàbits que es proposen són prou assenyats. Fer esport reproduint moviments naturals (això ho fan un seguit de pràctiques, no només aquesta), tots sabem que caminar és un dels millors exercicis físics; dormir adaptant les hores de son a la llum solar (aquí el problema es complica, ja que en ple paleolític inferior les bandes d'humans controlaren el foc i se'n beneficiaren entre altres coses allargant el nombre d'hores "de vida". Qui és capaç de renunciar a això?); dedicar més temps a la cria dels fills fent que aprenguin en contacte amb l'aire lliure (una idea fantàstica si ets neorural o viu de renda); no exposar-se a la llum blava i mirar-nos més a la cara (malauradament el nostre jovent i no tan jovent sembla que va justament en direcció contrària) i finalment una dieta alimentària consistent en proteïnes animals, verdures i fruites el més natural possibles (si fóssim "paleos" de veritat, només hauríem d'acceptar animals caçats i vegetals oferts per la natura) i alhora bandejar tot allò que del neolític ençà hem consumit amb fruïció: cereals, llegums i lactis.

Aquest darrer punt, el de la dieta, probablement és el més conegut i el més conflictiu. En primer lloc si els més de 7.000 milions d'éssers humans del planeta decidíssim passar-nos a la dieta *Paleo*, com ens ho faríem? La resposta és: això resulta impossible. Sense la domesticació d'animals i plantes i sense la incorporació de cereals, lleguminoses i tubercles conreats no

Activitats

SORTIDA ARQUEOLÒGICA AL MONTSIÀ. La Societat Catalana d'Arqueologia organitza, pel dissabte 15 d'octubre, una **sortida arqueològica al Museu de les Terres de l'Ebre i als abrics amb pintures rupestres d'Ulldecona**. Per a més informació, vegeu la circular adjunta.

CURS D'ARQUEOLOGIA ROMANA. La Societat Catalana d'Arqueologia ha organitzat, del 24 al 28 d'octubre, el curs **Caenacula, tabernae et domus. Apartaments, botigues i mansions senyoriales a l'època romana**, impartit pel professor Carles Buenacasa. Es completa amb una visita, el 29 d'octubre, a *Baetulo* i també inclou un llibre escrit especialment pel curs. Per a més detalls, veure el full adjunt.

HOMENATGE ALS PRIMERS SOCIS/ES. Com cada any, volem retre un petit homenatge a tots els qui són **socis des de fa 25 anys**. Ens posarem en contacte amb aquests per carta. L'homenatge tindrà lloc en el marc de la festa corresponent a l'atorgament del premi d'arqueologia Memorial Josep Barberà, que s'anunciarà oportunament.

hauríem passat dels 10 milions, és a dir, segurament cap de nosaltres hi seria. Els metges diuen que no sempre els cereals i els lactis ens proven (prou ho sap un celíac o bé un intolerant a la lactosa), però si tenim la sort que tot se'ns assenta bé, no hi ha res com menjar de tot i amb moderació. Una dieta en la qual predominessin les proteïnes càrnies no seria massa aconsellable. De fet, la gent del paleolític (no importa de quin dels paleolítics) no destacava per la seva magnífica salut; això sí, no tenia càries.

La *Paleo lifestyle* va néixer als Estats Units, on sembla que ha arrelat amb força i es va estenent per tot el món.

Podríem parlar del fet que en bona part es tracta d'una moda preconitzada per famosos del cinema i l'esport.

No sabem si aquesta moda passarà com ha succeït amb tantes altres dietes i exercicis físics que han tingut èxits momentanis i ja són història.

Finalment volem recordar que la vida dels paleolítics, no importa de quins, era dura. Que el mite de l'Arcàdia feliç o del Paradís perdut són això, mites. Que ser neolític i guanyar el pa amb la suor del front no fou cap bicoca, però que gràcies a això hem arribat tots ple-gats on som.

M. Àngels Petit i Mendizábal

AVÍS

Les obres que es faran a l'escala i a l'ascensor de l'edifici s'han ajornat fins a l'any vinent. Així doncs, la secretaria i la biblioteca de la Societat Catalana d'Arqueologia romanen obertes en el seu horari habitual, de dilluns a divendres de 17.30 a 20 h.

Conferències

• Al Museu Nacional Arqueològic de Tarragona continua el cicle “Llegim el patrimoni. Literatura i història” amb la conferència, el dia 4 d'octubre a les 19 h, **El darrer segle de Tàrraco**, a càrrec de Josep Anton Remolà. Es farà a la sala d'actes del MNAT (pl. del Rei, 5). Per a més informació: www.mnat.cat

• El Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona ha organitzat un cicle de conferències entorn de l'exposició “El vi grec. De l'antiguitat als cellers catalans actuals”; el dia 5 d'octubre, a les 19 h, es farà la conferència **Arqueobotànica del vi i de la vinya**, a càrrec de Ramón Buxó, i el dia 19 d'octubre, a les 19 h, **Beure vi a casa a l'antiga Grècia: aliment per al cos i l'ànima**, a càrrec de Xavier Aquilué. Es recomana fer reserva prèvia a l'a/e macvisites.acdpc@gencat.cat o al tel. 934 232 149.

• El Museu d'Arqueologia de Catalunya-Barcelona ha organitzat el cicle de conferències “Projectes arqueològics catalans a l'Àfrica”. El dia 13 d'octubre, a les 19 h, es farà la conferència **L'Osireion d'Oxirinc (El-Bahnasa, Egipte)**, a càrrec de Maite Mascort, i el dia 20 d'octubre, a les 19 h, **Los orígenes de los humanos modernos en África oriental**, a càrrec d'Ignacio de la Torre. Es recomana fer reserva prèvia a l'a/e macvisites.acdpc@gencat.cat o al tel. 934 232 149.

• El Museu Egipci de Barcelona-Fundació Arqueològica Clos ha organitzat, dins del cicle dels “Dissabtes temàtics”, la sessió **El apasionante mundo de las maldiciones faraónicas**, amb les conferències: “**La muerte herirá con sus alas a quien quiera que se atreva perturbar el sueño del faraón**”. Terribles maldiciones egipcias en la literatura y el cine, a càrrec de Maite Rada, i **La maldición de Tutankhamón: origen, motivos y desarrollo de la damnación más emblemática**, a càrrec de Luis M. González, pel dia 15 d'octubre de 10 a 16.30 h. També s'ha programat, dins del cicle “Desayune con...”, la conferència **La reina Tiy**, a càrrec d'Irene Cordón, el dia 30 d'octubre a les 10 h. Per a més informació: www.museuegipci.com o tel. 934 880 188.

• Dins el cicle “Els dilluns”, la Societat Catalana d'Egiptologia ha programat, pel dia 24 d'octubre, la conferència, **Iconografia de la infància a l'antic Egipte (I)**, a càrrec d'Al-

fredo Gil. Tindrà lloc al Saló de Plens de la Seu del Districte de l'Eixample (c/Aragó, 311), de 19.30 a 20.30 h. Per a més informació: www.egiptologia.cat i tel. 934 578 120.

• Dins del cicle **Converses sobre el passat mirant al futur**, organitzat pel CaixaForum Tarragona (c/Cristòfor Colom, 2), el dia 26 d'octubre a les 19 h tindrà lloc la conferència **El clima sempre ha anat canviant i ens n'hem sortit!**, a càrrec de Francesc Burjachs i Javier Sigró; moderador: Josep Suñé. Per a més informació: <http://agenda.obrasocial.lacaixa.es/ca/-/cl-conversaciones-sobre-el-pasado-mirando-al-futuro?centros=caixaforum-tarragona&result=true>

Congressos

• Els dies 20 i 21 d'octubre se celebrarà a San Sebastian el XII Congreso **El género del patrimonio cultural: discriminaciones, silencios, igualdad**. Per a més informació: actividad.es.oiasso@irun.org

• Del 17 al 19 d'octubre se celebrarà a Barcelona el congrés **Ibercrono. Cronometrías para la historia de la Península Ibérica**. Per a més informació: http://ibercrono.org/?page_id=20

• Fins al 17 d'octubre es poden enviar els resums per al **III Congreso Internacional Científico-Profesional de Turismo Cultural**, que se celebrarà a la seu de la Diputació de Còrdova els dies 23 i 24 de febrer de 2017. Per a més informació: <http://www.congresointernacionalturismocultural.com/congreso>

Cursos

• El Centre Cívic La Sedeta (c/Sicília, 321, Barcelona) ha programat el curs **Història del Pròxim Orient: de l'antiguitat als nostres dies**, a càrrec de Marc Oliveras. Tindrà lloc els dijous del 6 d'octubre a l'1 de desembre, de 20 a 21.30 h. Per a més informació i inscripcions, tel. 934 591 228, a/e: ccsedeta@bcn.cat i <http://ccivics.bcn.cat/lasedeta>

• El Centre Cívic Casa Golferichs (Gran Via, 491) ha organitzat els cursos següents: els dimecres del 5 d'octubre al 21 de desembre, de 17.45 a 19.15 h, **L'imperi romà i la seva herència**, a càrrec de Javier Soria. En

les mateixes dates, en horari de 18 a 19.30 h, **Tebes, capital de l'imperi egipci**, a càrrec de Susana Alegre. Per a més informació: <http://www.golferichs.org/>

• El 14 d'octubre tindrà lloc el seminari **Museus, jaciments, festes i fires. La posada en escena del món romà al NE de Catalunya**, a la Sala de Graus de la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona (pl. Ferrater Mora, 1), organitzat pel Grup de recerca en Arqueologia, Prehistòria i Patrimoni. Places limitades. La inscripció és gratuïta i s'haurà de formalitzar a l'a/e: dir.irh@udg.edu. Per a més informació: <http://www.udg.edu/Not%C3%ADciesiagenda/Agenda/tabid/2660/p/52264/language/ca-ES/Default.aspx>

• El centre Amics de la UNESCO Barcelona (c/Mallorca, 207) ha organitzat els cursos següents: **Arqueologia i la Ruta de les Espècies**, els dilluns fins al 12 de desembre, de 18.30 a 20 h, i **Patrimonis Arqueològics de la Humanitat**, els dimarts fins al 13 de desembre, de 19 a 20.30 h, tots dos a càrrec de Victòria Medina. Per a més informació, tel. 934 520 552, a/e: info@amicunesco.barcelona.cat i www.amicsunesco.bcn.cat

• Amb motiu de l'exposició “El bressol de la humanitat”, se celebraran a CosmoCaixa (c/Isaac Newton, 26) les **Jornades sobre l'origen africà del gènere homo**, els dies 28 i 29 d'octubre. Entre els conferencians cal destacar l'assistència de Donald Johanson i Lee Berger. Places limitades. Per a més informació: <http://agenda.obrasocial.lacaixa.es/ca/-/jornadas-cuna-humanidad?centros=cosmocaixa-barcelona&result=true#itinerancias>

La Societat Catalana d'Egiptologia ha organitzat la jornada egiptològica **Missions espanyoles a Egipte: arqueologia i altres disciplines**, el dia 8 d'octubre, a l'Hotel Jazz (c/Pelai, 3). Per a més informació: www.egiptologia.cat

• El Museu Egipci de Barcelona-Fundació Arqueològica Clos ha organitzat diversos cursos que comencen a l'octubre. Els dilluns del 3 d'octubre al 28 de novembre, de 19 a 20.30 h: **Introducció a l'escriptura jeroglífica (I)**, a càrrec de Maite Rada; els dimarts del 4 al 25 d'octubre, de 19 a 20.30 h: **Descobrim Amèrica. Tresors arqueològics dels Andes**, a càrrec d'Ariadna Baulenas; els divendres del 7 al 28 d'octubre, de 19 a 20.30 h: **Misteris d'Egipte**, a càrrec d'Irene Cordón; els dijous del 20

d'octubre al 3 de novembre, de 19 a 20.30 h: **Cleòpatra**, a càrrec de Pere Maymó. Per a més informació: www.museuegipci.com i tel. 934 880 188.

- Arqueonet ha organitzat els cursos següents: **Traducció del Relat del naufrag. Consolidació de llengua clàssica egípcia**, a càrrec de Marc Orriols (els dilluns del 3 d'octubre al 19 de desembre, de 19 a 20.30 h); **Conducta simbòlica a la prehistòria**, a càrrec d'Albert Rubio (els dimarts del 4 d'octubre al 22 de novembre, de 19.30 a 21 h); **La història a través de la Bíblia (I)**, a càrrec de Felip Masó (els dimecres del 5 d'octubre al 21 de desembre, de 10.30 a 12 h); **Veure, comprendre i gaudir de l'art (I). La imatge mítica de les piràmides a les catedrals**, a càrrec de Miquel Carceller, Xisca M. Lliteres, Felip Masó i Rebeca Swanson (els dimarts i dijous del 6 d'octubre de 2016 al 18 de maig de 2017, de 19.30 a 21 h), i **Història i civilització de l'antic Egipte**, a càrrec de Marc Orriols (els dijous del 13 d'octubre al 22 de desembre, de 10.30 a 12 h. Tots es faran a l'Aula Arqueonet (c/Sepúlveda, 79). Per a més informació, tel. 937 423 014 i 667 013 352, a/e: arqueonet@arqueonet.net i www.arqueonet.net

- El Museu de Prehistòria de València i el Departament de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat de València han organitzat, els dies 26 i 27 d'octubre, les **IV Jornades de Numismàtica. La producció monetària: tecnologia, administració i autoritat**. La inscripció està oberta fins al 21 d'octubre. Per a més informació: http://www.museu.prehistoriavalencia.es/web_mupreva/actividades/?q=es&id=560

Museus

- Entorn del cicle "Llegim el patrimoni. Literatura i història", el MNAT ha organitzat les activitats següents: el dia 8 d'octubre a les 11 h, una visita guiada a l'exposició **Re-descobrint Centelles**; el dia 15 d'octubre a les 11 h, una visita al **Conjunt monumental de Centelles**, i el 18 d'octubre a les 19 h, a la Biblioteca Pública de Tarragona, una sessió de comentaris sobre el cicle. Per a més informació: www.mnat.cat

- El Museu Nacional Arqueològic de Tarragona ha organitzat les activitats familiars següents: **Fem parlar les pedres!**, el dia 2 d'octubre; **Fes d'arqueòleg!**, el dia 16 d'octubre, i **CSI...**

a la Necròpolis Paleocristiana!, el dia 30 d'octubre. Cal fer reserva prèvia. Per a més informació: www.mnat.cat, a/e: mnat@gencat.cat i tel. 977 236 209 o 977 251 515.

- El dia 31 d'octubre, a les 22 h, el MAC-Barcelona ofereix una visita guiada especial amb motiu de la festivitat de Tots Sants: **Rituals de mort i pràctiques funeràries**, a càrrec de Núria Rosselló. Es recomana fer reserva prèvia a l'a/e/macvisites.acdpc@gencat.cat o al tel. 934 232 149.

- El MAC-Barcelona ofereix l'activitat familiar **Una tomba de l'Antic Egipte. Ritual de momificació egípcia**, els dissabtes i diumenges del mes d'octubre, d'11 a 12.30h. També, i vinculada a l'exposició "El vi grec. De l'antiguitat als cellers catalans actuals", el diumenge 23 d'octubre a les 11.30 h s'ofereix l'activitat **Contes de la vinya i el vi**. Per a més informació i inscripcions, tel. 934 232 149 i a/e: macvisites.acdpc@gencat.cat

Exposicions

- Fins al 16 d'octubre es pot visitar, al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona, l'exposició **Quan les pedres ens parlen. Megalitisme a Catalunya**. Per a més informació: <http://museusolsona.cat/>

- Fins al 20 de novembre es pot visitar, al Museu del Monestir de Sant Cugat del Vallès (plaça de l'Om, 1) l'exposició **Fang i foc per viure. L'ús històric de la ceràmica a Sant Cugat a través de la vaixel·la i l'arquitectura**, que ofereix un recorregut històric per l'ús de la ceràmica des de les primeres peces neolítiques fins a les darreres produccions artesanals d'inicis del segle XX. Per a més informació: <http://www.museu.santcugat.cat/>

- Fins al 29 de gener es pot visitar l'exposició **D'obra. Ceràmica aplicada a l'arquitectura**, al Museu del Disseny de Barcelona. Està dedicada als usos, funcions, simbolisme i estètica d'aquest tipus de ceràmica, que abasta des del món antic fins a l'actualitat, especialment de l'àrea mediterrània. Per a més informació: <http://ajuntament.barcelona.cat/museudeldisseny/ca>

- El Museu de les Terres de l'Ebre ha organitzat l'exposició **El teixit: del fil a la tela**, que es pot veure fins al 24 de desembre al Centre d'Interpretació de la Cultura dels Ibers (Casa O'Connor d'Alcanar). Per a més in-

formació: <http://www.museuterresebre.cat/activitat.asp?id=258&ci=ca>

Biblioteca

- Volem donar les gràcies al Departament de Prehistòria de la Universitat Complutense de Madrid i al Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques de la Universitat de Barcelona per l'aportació de diverses publicacions a la **Biblioteca** de la Societat Catalana d'Arqueologia.

Noticiari

- El dia 3 d'octubre a les 12 h, a l'Aula Magna de l'edifici històric de la Universitat de Barcelona (Gran Via de les Corts Catalanes, 585), tindrà lloc l'acte commemoratiu dels **100 anys de l'entrada de la prehistòria a la universitat catalana**. Del 3 d'octubre al 3 de novembre es presenta una petita exposició referent a aquest fet a la biblioteca de la Facultat de Geografia i Història (Montalegre, 6-8, Barcelona).

- El director del MNAT, **Francesc Tarrats**, es jubila. De forma provisional el substituirà en el càrrec **Xavier Llovera**, que en els darrers mesos ha estat coordinador del Patrimoni Mundial de Tàrraco de l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural. Llovera ocuparà la direcció del MNAT fins a la convocatòria d'un concurs públic per cobrir formalment la plaça que ara deixa vacant Tarrats.

- L'exposició **Re-descobrint Centelles**, que es pot veure al MNAT fins al 8 de gener de 2017, ha rebut *ex aequo* el premi Musa a la millor exposició sobre el món antic, concedit per la revista Auriga. Ha rebut 23.898 visitants des de la seva inauguració; mostra una nova mirada a aquest singular monument, declarat patrimoni mundial i la darrera proposta de reconstitució arquitectònica sobre el conjunt monumental, basada en les noves interpretacions i en l'estudi de les restes conservades, aplicant les noves tecnologies infogràfiques.

SOCIETAT CATALANA D'ARQUEOLOGIA
València, 225, àtic 3a.
08007 BARCELONA
Tel. 934 673 004
A/e: sca@scarqueologia.com
<http://www.scarqueologia.com>

Excavacions arqueològiques al Castell i monestir Santjoanista d'Alguaire (el Segrià)

El Castell i monestir Santjoanista d'Alguaire constitueix un espai arqueològic de gran interès patrimonial. Per la seva ubicació al capdamunt de l'anomenada Serra del Convent, gaudeix d'un control estratègic sobre la plana del Segrià i compta amb una dilatada seqüència històrica, des de l'Edat Mitjana fins a final del segle XVII.

El jaciment té una extensió de 4,6 ha i conserva les estructures visibles de la línia de muralla del recinte fortificat medieval, possiblement islàmic, que a mitjan segle XII passà a mans cristianes. D'un segle més tard data la fundació d'un monestir femení de l'orde de Sant Joan de Jerusalem, la comunitat del qual va perdurar fins a final del segle XVII. D'acord amb els gravats realitzats per l'enginyer francès Beaulieu, així com amb les fotografies aèries de meitat del segle XX, el castell i el monestir medievals van quedar integrats dins del baluard fortificat construït amb motiu de la Guerra dels Segadors.

Amb l'objectiu de conèixer i estudiar la seqüència històrica del lloc, la Universitat de Barcelona i l'Ajuntament d'Alguaire han signat un conveni de col·laboració per al desenvolupament d'un projecte de recerca historicoarqueològica en aquest espai. L'esmentat projecte, que en aquesta primera fase té una durada de tres anys, preveu la realització de fins a sis campanyes d'excavació, en les que hi participaran estudiants del Grau d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona. Els treballs s'emmarquen dins del projecte finançat "Paisatges espirituals. Una aproximació espacial a les transformacions de la religiositat femenina medieval als regnes peninsulars durant l'Edat Mitjana (HAR2014-52198-P)".

La primera campanya d'excavació, realitzada el propassat mes de setembre, ens ha permès documentar els vestigis constructius del baluard del segle XVII, i ha posat en evidència l'existència d'un recinte en forma d'absis que podria correspondre's a l'església del monestir. D'igual manera, hem fet un sondeig arqueològic en una de les torres de la muralla medieval, amb l'objectiu de conèixer el seu origen i estructura.

El projecte de recerca aposta per l'aplicació de noves eines en la gestió i estudi de les dades arqueològiques, com l'ús dels Sistemes d'Informació Geogràfica (GIS) i les tècniques de fotogrametria digital en la documentació, representació i interpretació de l'estratigrafia arqueològica. Tot plegat, amb l'objectiu de convertir el jaciment d'Alguaire en un espai pioner en l'aplicació de les noves tecnologies en l'arqueologia medieval i postmedieval.

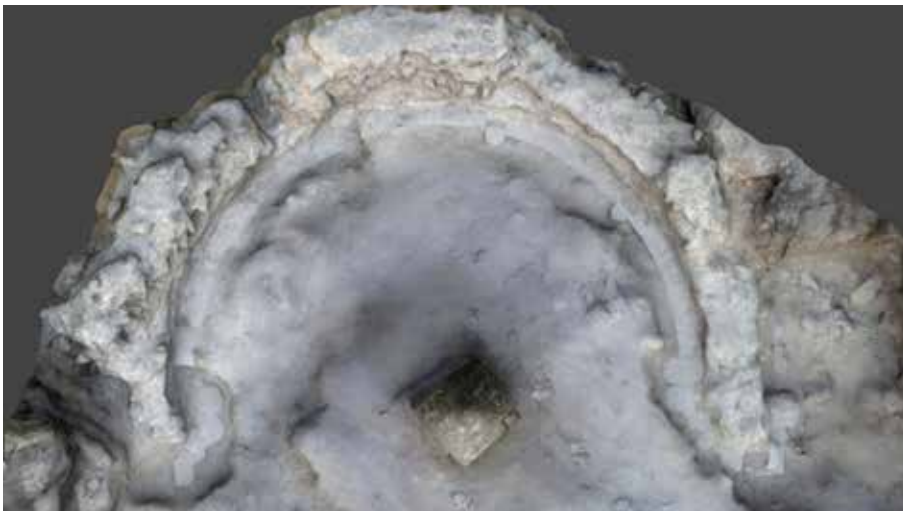
Walter Alegria
Investigador de la UB
i arqueòleg director

Marta Sancho
Professora agregada de la UB
i arqueòloga directora

Maria Soler
Professora lectora de la UB
i arqueòloga directora

Imatge 1: El jaciment arqueològic d'Alguaire a vista de dron.

Imatge 2: Fotogrametria de l'absis.